

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
Факультет лінгвістики**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету лінгвістики
_____ Н.С. Саєнко
«_____» _____ 2016 р.

**Методичні вказівки до дисципліни
Культура судової промови**

підготовки бакалавра

напряму 6.030401 «Правознавство»

форми навчання Денна

Ухвалено методичною комісією
факультету лінгвістики
Протокол від _____ 2016 р. № ____
Голова методичної комісії

«_____» _____ 2016 р.

РОЗРОБНИК МЕТОДИЧНИХ ВКАЗІВОК:

викладач Бондаренко Ю.Л. _____

Методичні вказівки затверджено на засіданні кафедри
української мови, літератури та культури

Протокол №11 від «13» червня 2016 р.

Завідувач кафедри

_____ О.П. Онуфрієнко

«_____» _____ 2016 р.

«Культура судової промови»
для студентів ОКР «Бакалавр» напряму підготовки 6.030401 «Правознавство»
ФСП НТУУ «КПІ»

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Навчальна дисципліна належить до дисциплін вільного вибору студентів.

Предмет навчальної дисципліни: судова промова як складова культури судового процесу

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна дисципліна «Культура судової промови» викладається разом з дисциплінами «Кримінальне право», «Цивільне право», «Адміністративне право» після вивчення дисциплін «Теорія держави і права» «Логіка», «Юридична деонтологія» і формує у студентів свідоме ставлення до оптимальних способів вираження думки в результаті швидкого вибору мовних засобів відповідно до умов і завдань спілкування у процесі юридичної мовленнєвої практики.

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів здатностей:

- практично використовувати методики сучасного красномовства під час комунікативних актів: обговорення, спростування, переконання;
- створювати тексти судових промов;
- демонструвати під час професійної діяльності якісне і стилістично довершене мовлення.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 годин/2 кредити ECTS. Навчальна дисципліна містить один семестровий кредитний модуль «Культура судової промови».

РЕКОМЕНДОВАНИЙ РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Форма навчання	Кредитні модулі	Всього		Розподіл навчального часу за видами занять			Семестрова атестація
		кредитів	годин	Лекції	Практичні заняття	СРС	
Денна	1	2	60	18	18	24	залік

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ I Природа людської комунікації. Історія риторики і розвиток судового красномовства.

Тема 1.1. Природа мови і мовної діяльності. Загальні та індивідуальні особливості мовлення.

Тема 1.2. Предмет, мета і завдання курсу. Риторика, її проблематика та роль у суспільстві.

Тема 1.3. Судова промова. Історія і розвиток судової риторики.

Розділ II Теоретична риторика. Мистецтво судового красномовства.

Тема 2.1. Спілкування як соціально-психологічний феномен. Поняття риторичної культури.

Тема 2.2. Взаємодія оратора та аудиторії.

Тема 2.3. Теоретичні засади риторики.

Тема 2.4. Еристика як наука переконувати.

Тема 2.5. Судова промова.

Тема 2.6. Техніка публічного виступу. Комуникативні девіації, причини їх виникнення.

Плани лекційних та практичних занять з дисципліни «Культура судової промови»

№	Тема	У тому числі	
		Лекції	Практичні заняття
1.	Розділ I Тема 1.1. Лекція 1. Природа мови і мовної діяльності. Практичне заняття 1. Загальні та індивідуальні особливості мовлення.	2	2
2	Розділ I Тема 1.2. Лекція 2. Риторика як мистецтво і наука. Практичне заняття 2. Основні поняття класичної риторики. Історія ораторського мистецтва.	2	2
3.	Тема 1.3 Лекція 3. Поняття про судове ораторське мистецтво. Практичне заняття 3. Поняття судової промови. Історія становлення судової риторики.	2	2
4.	Розділ II Тема 2.1. Лекція 4. Основні характеристики спілкування. Практичне заняття 3. Етикетні особливості судової процедури і вимоги до культури поведінки її учасників.	2	2
5.	Тема 2.2. Лекція 5. Проблеми взаємодії оратора й аудиторії. Практичне заняття 5. Поняття ефективної комунікації Комуникативні поразки.	2	2
6.	Тема 2.3. Лекція 6. Основні закони логіки і правила риторики як інструмент якісної комунікації. Практичне заняття 6. Основні риторичні засоби для послідовного і логічного викладу інформації	2	2
7.	Тема 2.4. Лекція 7. Риторика діалогу. Практичне заняття 7. Основні засоби переконання і впливу у судовій промові.	2	2

8.	Тема 2.5. Лекція 8. Риторика монологу. Стратегія і тактика оратора. Практичне заняття 8. Етапи підготовки ораторської промови.	2	2
9.	Тема 2.6. Лекція 9. Поняття й категорії техніки мовлення. Практичне заняття 9. Методи вдосконалення техніки мовлення і дихання.	2	2
	Усього годин	18	18

**Розподіл навчального часу за видами занять і завдань з дисципліни
згідно з робочим навчальним планом**

семестр	Навчальний час	Розподіл навчальних годин			Контрольні заходи
	Кредити/ години	Лекції	Практичні заняття	СРС+ залік	семестрова атестація
6	2/60	18	18	18+6=24	залік

Рейтинг студента з кредитного модуля складається з балів, що він отримує за:

- 1) 3 відповіді на практичних заняттях.
- 2) 4 експрес контролі.
- 3) Залік.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання

1. Відповіді на практичних заняттях:

Критерії оцінювання:

- «відмінно» – 14,4 – 16 балів;
- «добре» – 12 – 14,3 балів;
- «задовільно» – 9,6 – 11 балів;
- «незадовільно» – 0 балів.

«відмінно»: повна відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу;

«добре»: повна відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу; наявність незначних мовленнєвих помилок.

«задовільно»: неповна (60%) відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; недостатні ґрунтовність та послідовність викладу; наявність мовленнєвих помилок;

«незадовільно»: невідповідність змісту відповіді проблематиці теми; відсутність відповіді.

Максимальний бал за практичні заняття становить **16x3=48**.

2. Експрес-контроль:

Критерії оцінювання:

- «відмінно» – 11,7 – 13 балів;
- «добре» – 9,75 – 11,6 балів;

«задовільно» – 7,8 – 9,74 балів;
«незадовільно» – 0 балів.

відмінно: повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації);
добре: достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями;
задовільно: неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки;
незадовільно: відсутність виконаного завдання або невідповідність вимогам на оцінку «задовільно».

Максимальний бал за експрес-контролі становить $13 \times 4 = 52$.

Рейтинг з кредитного модуля складає $48 + 52 = 100$

Для підготовки та проведення практичних занять рекомендовано літературу (див. література до дисципліни «Культура судової промови»).

Уся література є у Центральній бібліотеці ім. Вернадського, у бібліотеці НТУУ «КПІ», на кафедрі української мови, літератури та культури, в електронному кампусі.

Методичні вказівки і план самостійної роботи студентів з дисципліни «Культура судової промови» для ОКР «Бакалавр» напряму підготовки 6.030401 «Правознавство» ФСП

Самостійна робота студентів (СРС) є основним засобом засвоєння студентом-бакалавром навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових аудиторних занять, без участі викладача. Основними видами СРС з дисципліни «Культура судової промови» для ОКР «Бакалавр» кафедри напряму підготовки 6.030401 «Правознавство» ФСП НТУУ «КПІ» є:

- Самостійне опрацювання питань для підготовки до практичних занять.
- Підготовка до заліку.

Навчальним планом ОКР «Бакалавр» та Робочою програмою кредитного модулю на СРС відведено 24 годин:

Розподіл навчального часу за темами. СРС

Назви розділів, тем	Всього	Лекції	Практичні заняття	СРС
Розділ 1. Природа людської комунікації. Історія риторики і розвиток судового красномовства.				
Тема 1.1. Природа мови і мовної діяльності. Загальні та індивідуальні особливості мовлення.	6	2	2	2
Тема 1.2. Риторика, її проблематика та роль у суспільстві	6	2	2	2
Тема 1.3. Судова промова. Історія і розвиток судової риторики	6	2	2	2
Розділ 2. Теоретична риторика. Мистецтво судового красномовства.				

Тема 2.1. Спілкування як соціально-психологічний феномен. Поняття риторичної культури	7	2	2	2
Тема 2.2. Взаємодія оратора та аудиторії	7	2	2	2
Тема 2.3. Теоретичні засади риторики	7	2	2	2
Тема 2.4. Еристика як наука переконувати	7	2	2	2
Тема 2.5. Судова промова.	7	2	2	2
Тема 2.6. Техніка публічного виступу. Комунікативні девіації, причини їх виникнення	6	2	2	2
Підготовка до заліку	6			6
Всього:	60	18	18	24

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)
1	<p>Тема 1.1. Природа мови і мовної діяльності. Загальні та індивідуальні особливості мовлення.</p> <p>Лекція 1. Природа мови. Мовленнєві центри головного мозку. Мова і мислення. Норма і патологія в мовленні. Етнічні, гендерні, соціальні особливості мовлення.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психолінгвістика. 2. Етнолінгвістика. 3. Нейролінгвістика <p>Рекомендована література:</p> <p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Куранова С.І. Основи психолінгвістики: навч. посіб./ С.І. Куранова. – К.: ВЦ «Академія», 2012. – с. 145-149, 159-177. 2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підруч. / Ф.С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – с. 112-114. <p>Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Манакін В.М. Мовна і міжкультурна комунікація: навч. посіб./ В.М. Манакін. – К.: ВЦ «Академія», 2012. – 288 с. 2. Львовочкіна А.М. Етнопсихологія: Навч. пос. –К.:МАУП, 2002. – 144 с.
2	<p>Тема 1.2. Риторика, її проблематика та роль у суспільстві.</p> <p>Лекція 2. Риторика як мистецтво і наука. Ораторське мистецтво як соціальне явище. Діалектика, еристика, софістика. Історія риторики і найвидатніші світові та вітчизняні оратори.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Антична риторика 2. Європейська школа риторики. 3. Слов'янська риторика 4. Основні тенденції сучасних шкіл риторики <p>Рекомендована література:</p> <p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мацько Л.І. Мацько О.М. Риторика: Навч. посіб. – 2-ге вид., стер. – К.: Вища шк., 2006. – с. 6-89. 2. Молдован В.В. Судова риторика: Навч. посіб. – К.: «Заповіт», 1996. – с. 12-47. 3. Олійник О.Б. Риторика: Навчальний посібник. – К.: Кондор. 2009. –. 4-26. 4. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання четверте, стереотипне / Н.П. Осіпова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. За ред. проф. Н.П.Осіпової. – Х.: – Одіссей, 2008. – с. 3-34. 5. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення: Навчальний посібник. – К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. – с. 4-16 6. Препотенська М. Риторика. 10 ключових тем. Навчальний посібник. – Київ: Фірма «ІНКОС», 2009. – с. 6-32, 74-97, 116-139. <p>Додаткова</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Павлюк Л. С. Риторика, ідеологія, персуазивна комунікація. – Львів: ПАІС, 2007. – с. 4-17. 2. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник /За ред. Черепанової С.О./ – Львів: Світ, 1994. – с 40-64.
3	<p>Тема 1.3. Судова промова. Історія і розвиток судової риторики. Лекція 3. Поняття про судове ораторське мистецтво. Предмет судової промови та її види. Видатні постаті юридичного красномовства.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль судової промови в античному світі. 2. Судова риторика в Російській імперії кн.19-поч. 20 століть. 3. Характерні риси судового красномовства українських риторів. <p>Рекомендована література:</p> <p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мацько Л.І. Мацько О.М. Риторика: Навч. посіб. – 2-ге вид., стер. – К.: Вища шк., 2006. – с. 6-89. 2. Молдован В.В. Судова риторика: Навч. посіб. – К.: «Заповіт», 1996. – с. 25-40. 3. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання четверте, стереотипне / Н.П. Осіпова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. За ред. проф. Н.П.Осіпової. – Х.: – Одіссей, 2008. –с. 135-141. 4. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення: Навчальний посібник. – К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. – с. 4-19 5. Сергеич П. Искусство речи на суде. – К.: Техніка, 2005. – с. 3-27. <p>Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Резник Г.М. Рыцарь правосудия: Вступит. Стаття к сб. // Плевако Ф.Н. Избранные речи. – М. Юридическая литература, 1993. – с. 5-40. <p>Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Етика ділового спілкування: Навч. посіб. -6-те вид., випр.. і доп.- К.:Знання, 2007. – с. 26-37</p>
4	<p>Тема 2.1. Спілкування як соціально-психологічний феномен. Поняття риторичної культури. Лекція 4. Основні характеристики спілкування. Загальні та індивідуальні комунікативні особливості учасників спілкування. Культура слухання. Поняття та ознаки мовної культури оратора. Формування комунікативної культури юриста</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття юридичної етики. 2. Етика поведінки у суді. 3. Емпатія як складова якісного спілкування. 4. Соціальна перцепція і якісна комунікація. 5. Конфліктне спілкування. 6. Основні норми усного професійного мовлення. <p>Рекомендована література:</p> <p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підруч. / Ф.С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – с. 37-50, 86-102, 112-114. 2. Мацько Л.І. Мацько О.М. Риторика: Навч. посіб. – 2-ге вид., стер. – К.: Вища шк., 2006. – с. 90-132, 190-219. 3. Молдован В.В. Судова риторика: Навч. посіб. – К.: «Заповіт», 1996. – с. 34-112. 4. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання четверте, стереотипне / Н.П. Осіпова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. За ред. проф. Н.П.Осіпової. – Х.: – Одіссей, 2008. – с. 94-102. 5. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення: Навчальний посібник. – К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. – с. 17-39, 85-93, 99-104. 6. Препотенська М. Риторика. 10 ключових тем. Навчальний посібник. – Київ: Фірма «ІНКОС», 2009. – с. 53-70. 7. Сергеич П. Искусство речи на суде. – К.: Техніка, 2005. – с. 28-59. 8. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / О.В. Яшенкова. – К.: ВЦ «Академія», 2010. –с. 96-143. <p>Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Павлюк Л. С. Риторика, ідеологія, персуазивна комунікація. – Львів: ПАІС, 2007. – с. 19-23.

	<p>2. Томан Іржі Мистецтво говорити / Пер. з чес. В.І. Романця. – 3-е вид. – К.: Україна, 1996. – с. 34-43, 74-83.</p> <p>3. Філоненко М.М. Психологія спілкування. Підручник. – К.: Цент учбової літератури, 2008. – с. 8-53, 63-72.</p> <p>4. Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Етика ділового спілкування: Навч. посіб. -6-те вид., випр.. і доп. К.:Знання, 2007. – с. 69-79, 114-116, 138-150.</p>
5.	<p>Тема 2.2. Взаємодія оратора та аудиторії. Лекція 5. Проблеми взаємодії оратора й аудиторії. Поняття цільової аудиторії. Основні методи впливу на аудиторію. Психологічні фактори залучення і утримання уваги аудиторії. Комунікативні бар'єри.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психолінгвістичні аспекти сприйняття мовлення. 2. Типологія мовних особистостей. <p>Рекомендована література: Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підруч. / Ф.С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – с. 54-56, 186-273. 2. Куранова С.І. Основи психолінгвістики: навч. посіб. / С.І. Куранова. – К.: ВІ «Академія». 2012. – с. 79-102, 159-177. 3. Мацько Л.І. Мацько О.М. Риторика: Навч. посіб. – 2-ге вид., стер. – К.: Вища шк., 2006 – с. 94-98, 180-189. 4. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання четверте, стереотипне / Н.П. Осіпова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. За ред. проф. Н.П. Осіпової. – Х.: – Одіссей, 2008. – с. 35-41. 5. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення: Навчальний посібник. – К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. – с. 134-152. 6. Препотенська М. Риторика. 10 ключових тем. Навчальний посібник. – Київ: Фірма «ІНКОС», 2009. – с. 146-152, 224-250. 7. Сергеич П. Искусство речи на суде. – К.: Техніка, 2005. – с. 28-323. 8. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / О.В. Яшенкова. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – с. 115-211. <p>Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Павлюк Л. С. Риторика, ідеологія, персуазивна комунікація. – Львів: ПАІС, 2007. – с. 19-23, 122-158. 2. Томан Іржі Мистецтво говорити / Пер. з чес. В.І. Романця. – 3-е вид. – К.: Україна, 1996. – с. 71-73, 84-114, 210-222. 3. Філоненко М.М. Психологія спілкування. Підручник. – К.: Цент учбової літератури 2008. – с. 21-127.
6.	<p>Тема 2.3. Теоретичні засади риторики Лекція 6. Основи закони логіки і правила риторики як інструмент якісної комунікації. Індукція і дедукція в риториці.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вимоги до використання закону тотожності в процесі спілкування. 2. Закон суперечності і його значення для юриспруденції. 3. Наслідки порушення закону виключеного третього 4. Закон достатньої підстави і його роль у встановленні істини. <p>Рекомендована література: Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мацько Л.І. Мацько О.М. Риторика: Навч. посіб. – 2-ге вид., стер. – К.: Вища шк., 2006 – с. 110-130. 2. Олійник О.Б. Риторика: Навчальний посібник. – К.: Кондор. 2009. – с. 49-52 3. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання четверте, стереотипне / Н.П. Осіпова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. За ред. проф. Н.П. Осіпової. – Х.: – Одіссей, 2008. – с. 78-93. 4. Павлюк Л. С. Риторика, ідеологія, персуазивна комунікація. – Львів: ПАІС, 2007. – с. 81, 23-34. 5. Препотенська М. Риторика. 10 ключових тем. Навчальний посібник. – Київ: Фірма «ІНКОС», 2009. – с. 152-157. 6. Сергеич П. Искусство речи на суде. – К.: Техніка, 2005. – с. 212-262.

	<p>Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 30 способів маніпуляції и управління людьми / авт.-сост. Д.И. Дудинский. – Минск Харвест, 2010. – с.4-11. Томан Іржі Мистецтво говорити / Пер. з чес. В.І. Романця. – 3-е вид. – К.: Україна, 1996. – с. 120-136.
7.	<p>Тема 2.4. Еристика як наука переконувати.</p> <p>Лекція 7. Риторика діалогу. Характеристика запитань і відповідей у професійній суперечці Етичні прийоми переконання. Суть принципу теза-аргумент-демонстрація. Доказ як основний аргумент судової промови. Види доказів. Критика опонента. Спростування.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> Рівні діалогічного спілкування (примітивний, конвенційний, маніпулятивний, ігровий, духовний). Актуалізована риторика та риторика маніпуляцій. Сучасні технології переконуючого спілкування. <p>Рекомендована література:</p> <p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підруч. / Ф.С. Бацевич. – К. Видавничий центр «Академія», 2004. – с. 68-85. Мацько Л.І. Мацько О.М. Риторика: Навч. посіб. – 2-ге вид., стер. – К.: Вища шк., 2006 – с. 116-118, 122-126, 216-219. Олійник О.Б. Прокурорська риторика: Підручник. – К.: Алерта,2008. – 205-230. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання четверте, стереотипне / Н.П. Осіпова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. За ред. проф. Н.П.Осіпової. – Х.: – Одіссей, 2008. – с. 78-93. 122-134. Павлюк Л. С. Риторика, ідеологія, персуазивна комунікація. – Львів: ПАІС, 2007. – с. 136-141. Препотенська М. Риторика. 10 ключових тем. Навчальний посібник. – Київ: Фірма «ІНКОС», 2009. – с. 172-250. Сергеич П. Искусство речи на суде. – К.: Техніка, 2005. – 211-302. <p>Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 30 способів маніпуляції и управління людьми / авт.-сост. Д.И. Дудинский. – Минск Харвест, 2010. – с. 56-81. Олійник О.Б. Риторика: Навчальний посібник. – К.: Кондор. 2009. – с. 124-129. Томан Іржі Мистецтво говорити / Пер. з чес. В.І. Романця. – 3-е вид. – К.: Україна, 1996. – с. 120-136.
8.	<p>Тема 2.5. Судова промова.</p> <p>Лекція 8. Риторика монологу. Стратегія і тактика оратора. Особливості складання тексту судової промови. Спонтанність судової промови.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> Захисна промова обвинувачувача. Захисна промова адвоката. <p>Рекомендована література:</p> <p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підруч. / Ф.С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – с. 103-112, 115-122, 150-156. Мацько Л.І. Мацько О.М. Риторика: Навч. посіб. – 2-ге вид., стер. – К.: Вища шк., 2006. – с. 97-102. Молдован В.В. Судова риторика: Навч. посіб. – К.: «Заповіт», 1996. – с. 48-114. Олійник О.Б. Прокурорська риторика: Підручник. – К.: Алерта,2008. – 272-298. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання четверте, стереотипне / Н.П. Осіпова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. За ред. проф. Н.П.Осіпової. – Х.: – Одіссей, 2008. – с. 51-62, 63-74. Сергеич П. Искусство речи на суде. – К.: Техніка, 2005. – 303-335. <p>Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> Іржі Мистецтво говорити / Пер. з чес. В.І. Романця. – 3-е вид. – К.: Україна, 1996. – с. 180-211. Олійник О.Б. Риторика: Навчальний посібник. – К.: Кондор. 2009. – с. 57-66. Препотенська М. Риторика. 10 ключових тем. Навчальний посібник. – Київ: Фірма «ІНКОС», 2009. – с. 140-171.

9.	<p>Тема 2.6. Техніка публічного виступу. Комунікативні девіації, причини їх виникнення.</p> <p>Лекція 9. Поняття й категорії техніки мовлення. Логіко-інтонаційний аналіз промови. Неуспішна мовна комунікація. Комунікативний саботаж. Типологія мовних невдач.</p> <p>СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мовні норми і правильність мовлення. 2. Атмосфера спілкування. 3. Інтонаційно-виразні засоби мовлення. <p>Рекомендована література:</p> <p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підруч. / Ф.С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – с. 198-250. 2. Куранова С.І. Основи психолінгвістики: навч. посіб. / С.І. Куранова. – К.: ВЦ «Академія». 2012. – с. 172-178. 3. Мацько Л.І. Мацько О.М. Риторика: Навч. посіб. – 2-ге вид., стер. – К.: Вища шк., 2006. – с. 133- 179, 233-244. 4. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання четверте, стереотипне / Н.П. Осіпова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. За ред. проф. Н.П. Осіпової. – Х.: – Одіссей, 2008. – с. 94-121. 5. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення: Навчальний посібник. – К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. – с. 44-55, 153-179. 6. Препотенська М. Риторика. 10 ключових тем. Навчальний посібник. – Київ: Фірма «ІНКОС», 2009. – с. 53-70.. 7. Сергеич П. Искусство речи на суде. – К.: Техніка, 2005. – с. 60-88. 8. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / О.В. Яшенкова. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – с. 115-124, 179-190. <p>Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Томан Іржі Мистецтво говорити / Пер. з чес. В.І. Романця. – 3-е вид. – К.: Україна, 1996. – с. 21-27, 34-44, 110-114, 234-249. 2. Філоненко М.М. Психологія спілкування. Підручник. – К.: Цент учбової літератури, 2008. – с. 28-42, 67-71.
----	---

Критерії оцінювання виконання домашніх завдань

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів з дисципліни «Культура судової промови» збігаються з критеріями оцінювання відповідей (усно та/або у формі експрес-контролю) на практичних заняттях, оскільки самостійно опрацьовані питання студенти висвітлюють саме на цих заняттях.

СРС може бути виконане у бібліотеці НТУУ «КПІ», методичному кабінеті кафедри УМЛК ФЛ, в домашніх умовах.

Для виконання завдань для самостійної роботи рекомендовано літературу (див. література до дисципліни «Культура судової промови»).

Уся література є у Центральній бібліотеці ім. Вернадського, у бібліотеці НТУУ «КПІ», на кафедрі УМЛК.

Методичні вказівки щодо проведення підсумкового контролю фахівців ОКР «Бакалавр» з дисципліни «Культура судової промови» для напряму підготовки 6.030401 «Правознавство» ФСП НТУУ «КПІ»

Порядок і проведення підсумкового контролю з дисципліни «Культура судової промови» повністю регламентовано *положенням про Організацію навчального процесу в НТУУ «КПІ»(2004 рік) та Положенням про кредитно-модульну організацію навчального процесу в НТУУ «КПІ», 20014.* Тимчасовим положенням про організацію освітнього процесу в НТУУ «КПІ» (2015 р.).

Структура заліку

Семестровий контроль здійснюють за результатами роботи студента у семестрі (виступів студентів на практичних заняттях та оцінок поточного експрес-контролю). Рейтинг з кредитного модуля складає 100 балів. Для отримання відповідних оцінок рейтингова оцінка студента переводиться відповідно до таблиці:

Рейтингова оцінка	Оцінка ECTS	Традиційна оцінка
95-100	A – відмінно	Зараховано
85-94	B – дуже добре	
75-84	C – добре	
65-74	D – задовільно	
60-64	E – достатньо (задовольняє мінімальним критеріям)	
менше 60	FX – незадовільно (з можливістю повторного складання)	Незараховано
Невиконання умов допуску до семестрового контролю	F – незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	Не допущено

Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг менше 60 балів, а також ті, хто хоче підвищити оцінку у системі ECTS, виконують залікову контрольну роботу.

Залікова контрольна робота

Ваговий бал залікової письмової роботи оцінюється у 100 балів. Вона проводиться у письмовій формі, складається з висвітлення чотирьох питань ваговий бал кожного – 25.

Критерії оцінювання питань залікової контрольної роботи:

- «відмінно», повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 22–25 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації, або незначні неточності) – 18–21 балів;
- «задовільно», неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки) – 15-17 балів;
- «незадовільно», незадовільна відповідь – 0 балів.

У разі написання залікової контрольної роботи на оцінку, вищу за отриману «автоматом», до залікової відомості заноситься вища оцінка. У разі написання залікової контрольної роботи на оцінку, нижчу за отриману «автоматом», попередній рейтинг з дисципліни скасовується і до залікової відомості заноситься сума балів за залікову контрольну роботу («жорстка» РСО).

Рейтингова оцінка	Оцінка ECTS	Традиційна оцінка
95-100	A – відмінно	Зараховано
85-94	B – дуже добре	
75-84	C – добре	
65-74	D – задовільно	
60-64	E – достатньо (задовольняє мінімальним критеріям)	
менше 60	FX – незадовільно (з можливістю повторного складання)	Незараховано
Невиконання умов допуску до семестрового контролю	F – незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	Не допущено

Зразки питань до залікової контрольної роботи.

1. Як Ви розумієте поняття риторики? Зробіть порівняльну характеристику жанрів сучасної риторики.
2. Як пов'язана риторика з іншими науками? Що ви можете сказати про розвиток риторики на сучасному етапі? Які нові можливості з'явилися у риторики як науки з розвитком кібернетичних технологій?
3. Яке значення риторики у суспільному житті? Чи характеризує розвиток риторики у певному суспільстві його рівень свободи слова?
4. Дайте характеристику основних праць з риторики у Давній Греції.
5. Охарактеризуйте римський період розвитку античного красномовства.
6. Дайте характеристику основоположних розділів класичної риторики.
7. Проаналізуйте основні етапи становлення судової риторики.
8. Охарактеризуйте основні праці з судової риторики 19-20 ст.
9. Дайте характеристику судової аудиторії. Які об'єктивні перешкоди можуть виникати під час контакту промовця з аудиторією?
10. Назвіть основні ознаки аудиторії. Що потрібно враховувати оратору, щоб уникнути проблем під час взаємодії з аудиторією?
11. Як Ви вирозумієте поняття «стратегія» в риториці? Дайте загальну характеристику цьому поняттю.
12. Які принципи, способи та прийоми характеризують тактику оратора?
13. Яких правил потрібно дотримуватись при висуванні тези?
14. Які помилки може допускати промовець при аргументації, демонстрації?
15. Які є способи спростування? Охарактеризуйте їх.
16. Як готуватися до публічної промови?

17. Які особливості підготовки судової промови?
18. Які ви можете назвати засади та функції судової промови? Як вони впливають на зміст і спосіб побудови судової промови?
19. Дайте загальну характеристику судової промови.
20. Які особливості підготовки тез судової промови? Які переваги дають тези судової промови оратору?
21. Які структурні особливості обвинувачувальної промови? Дайте характеристику основним частинам обвинувачувальної промови.
22. Чим визначається зміст захисної промови? Яка структура захисної промови?
23. Які існують типи діалогічного спілкування?
24. Що заважає якісному діалогічному спілкуванню?
25. Що впливає на ефективність слухання?
26. Які комунікативні бар'єри ускладнюють порозуміння між комунікантами?
27. Які існують різновиди суперечок?
28. Які є правила етичної суперечки?
29. Яке спілкування можна назвати маніпулятивним? Які ознаки маніпулятивного спілкування?
30. Поясніть, що таке прийом впливу в суперечці. Які існують прийоми впливу на співрозмовника в суперечці? Назвіть коректні і некоректні їхні форми.
31. Як протистояти маніпуляціям під час суперечки?
32. Які види запитань використовують у суперечці? Охарактеризуйте основні види запитань.
33. Які види запитань можуть використовуватись під час судової промови? Яка їхня роль при доведення і аргументації?
34. Які ознаки мовної культури промовця?
35. Яка роль невербальних компонентів мовлення в формуванні образу оратора та сприйнятті його промови?
36. Поясніть яке значення мають стилістичні фігури і тропи у публічному виступі.
37. Розкрийте поняття «техніка мовлення». На які аспекти техніки мовлення повинен звертати увагу оратор для якісного і ефективного виступу?
38. Яка роль інтонації під час публічного виступу? Наведіть приклад вдалого і невдалого використання інтонаційно-виразних засобів мовлення.
39. Які засоби мовної виразності Ви можете назвати? Яку функцію вони виконують у тексті судової промови?
40. Яке значення праці П.Пороховщикова «Мистецтво промови на суді» для теорії судової риторики східних слов'ян?

Під час проведення залікової контрольної роботи користуватися літературою не дозволено.

Для підготовки до заліку рекомендовано літературу (*див. література до дисципліни «Культура судової промови»*).

**Література до дисципліни «Зіставна грамати́ка» ОКР «БАКАЛАВР» КАФЕДРИ
ТШФМ ФМ**

Базова:

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підруч. / Ф.С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.
2. Куранова С.І. Основи психолінгвістики: навч. посіб. / С.І. Куранова. – К.: ВЦ «Академія». 2012. -208 с.
3. Мацько Л.І. Мацько О.М. Риторика: Навч. посіб. – 2-ге вид., стер. – К.: Вища шк., 2006. – 311 с.
4. Молдован В.В. Судова риторика: Навч. посіб. – К.: «Заповіт», 1996. – 319 с.
5. Олійник О.Б. Риторика: Навчальний посібник. – К.: Кондор. 2009. – 170 с.
6. Олійник О.Б. Прокурорська риторика: підручник. – К.: Алерта, 2008. – 304 с.
7. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання четверте, стереотипне / Н.П. Осіпова, В.Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. За ред. проф. Н.П. Осіпової. – Х.: – Одиссей, 2008. – 114 с.
8. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення: Навчальний посібник. – К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. – 184 с.
9. Препотенська М. Риторика. 10 ключових тем. Навчальний посібник. – Київ: Фірма «ІНКОС», 2009. – 254 с.
10. Сергеич П. Искусство речи на суде. – К.: Техніка, 2005. – 368 с.
11. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / О.В. Яшенкова. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 312 с.

Допоміжна:

1. 30 способов манипуляци и управления людьми / авт.-сост. Д.И. Дудинский. – Минск: Харвест, 2010. – 96 с.
2. Павлюк Л. С. Риторика, ідеологія, персуазивна комунікація. – Львів: ПАІС, 2007. – 168 с.
3. Резник Г.М. Рыцарь правосудия: Вступит. Стаття к сб. // Плевако Ф.Н. Избранные речи. – М. Юридическая литература, 1993. – 544 с.
4. Томан Іржі Мистецтво говорити / Пер. з чес. В.І. Романця. – 3-е вид. – К.: Україна, 1996. – 269 с.
5. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник / За ред. Черепанової С.О./ – Львів: Світ, 1994. – 456 с.
6. Філоненко М.М. Психологія спілкування. Підручник. – К.: Цент учбової літератури, 2008. – 224 с.
7. Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Етика ділового спілкування: Навч. посіб. -6-те вид., випр.. і доп.- К.:Знання, 2007. – 230 с.

Уся література є у Центральній бібліотеці ім. Вернадського, у бібліотеці НТУУ “КПІ”, на кафедрі української мови, літератури та культури, в електронному кампусі.

Методичні вказівки укладено на основі ОПП ОС «Бакалавр» напряму підготовки 6.030401 «Правознавство»

Укладач методичних вказівок викладач Бондаренко Ю.Л.

Ю. Л. Бондаренко